

LBDIS | We know
CHARLES DICKENS

Marile speranțe

Traducere și note de Raluca Ghențulescu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

Marile speranțe. <i>Exercițiu de plăcere, încântare și teorie literară</i> (prefață de Lucian Pricop)	7
Marile speranțe	13

Capitolul I

Numele de familie al tatălui meu era Pirrip, iar numele meu de botez era Philip, însă când am rostit primele cuvinte nu am reușit să spun ceva mai lung și mai clar decât Pip. Prin urmare, mi-a rămas numele de Pip și toată lumea a început să mă strige așa.

Spun că numele de familie al tatălui meu era Pirrip bazându-mă pe inscripția de pe piatra lui de mormânt și pe sora mea, doamna Joe Gargery, căsătorită cu un fierar. Cum nu mi-am cunoscut nici tatăl, nici mama și nu recunosc nicio asemănare între mine și chipurile lor din portrete (căci trăiseră cu mult timp înainte de apariția fotografiilor), primele mele plăsmuiri legate de felul cum arătau părinții mei se bazează, în mod inexplicabil, pe pietrele lor de mormânt. Forma literelor de pe piatra funerară de la căpătâiul tatălui meu mi-a creat impresia ciudată că el era un bărbat voinic, robust, smead și cu părul negru și creț. Din caracterele și formularea inscripției „Aici zace și Georgiana, soția celui de mai sus“, am tras o concluzie copilărească: mama era pistruiată și bolnăvicioasă. Celor cinci pietre funerare de un metru și jumătate lungime, aranjate în șir lângă mormântul părinților și închinat celor cinci frați ai mei – care renunțaseră de timpuriu la lupta universală pentru supraviețuire – le datorez o convingere pe care am susținut-o ca pe o dogmă religioasă, cum că au venit pe lume cu spatele, cu mâinile în buzunarele de la pantaloni și nu le-au scos de acolo în scurta lor existență.

Trăiam într-un ținut mlăștinos, în josul unui râu care șerpuia, la douăzeci de mile depărtare de mare. Prima și cea mai puternică impresie despre lucrurile din jurul meu s-a născut într-o după-amiază

mohorâtă. Atunci am aflat că acest loc sumbru, năpădit de urzici, era cimitirul și că Philip Pirrip, „răposat în această parohie“, și soția lui Georgiana erau înmormântați aici, că Alexander, Bartholomew, Abraham, Tobias și Roger, copiii celor doi, erau de asemenea morți și îngropați, că întinderea sălbatică și întunecată de dincolo de cimitir, brăzdată de șanțuri și acoperită de movile de pământ și porți, cu turme care pășteau din loc în loc, era ținutul mlăștinos, că linia îngustă și plumburie din zare era râul, că limanul îndepărtat și sălbatic, dinspre care vuia vântul, era marea și că boțul de carne care tremura și plângea de frica tuturor acestor lucruri era Pip.

– Taci! strigă un glas cumplit, și un om se ivi dintre mormintele de lângă porticul bisericii. Taci din gură, împielițatule, sau îți tai beregata!

Era un bărbat înspăimântător, îmbrăcat din cap până în picioare în haine cenușii, cu un lanț mare la picior, fără pălărie, cu pantofii rupți și cu o zdreanță legată la cap. Era un om care fusese ținut în apă, tăvălit prin noroi, lovit cu pietre, tăiat cu sticle, înțepat de urzici și cu carnea sfâșiată de spini, care șchiopăta, tremura, se uita în toate părțile și bombănea, clănțănind din dinți. M-a apucat de bărbie.

– Oh! Nu-mi tăiați beregata, domnule, l-am implorat îngrozit. Vă rog, nu faceți asta, domnule!

– Spune-mi cum te cheamă! zise omul. Repede!

– Pip, domnule.

– Încă o dată, îmi porunci omul, holbându-se la mine. Zi mai tare!

– Pip, Pip, domnule.

– Arată-mi unde stai, zise omul. Arată-mi locul!

I-am arătat unde se afla satul nostru, pe o fâșie de teren plat, printre arini și tufișuri, cam la o milă depărtare de biserică.

După ce m-a privit preț de o clipă, omul m-a întors cu capul în jos și mi-a golit buzunarele. Nu aveam nimic în ele, în afară de o bucată de pâine. Când am văzut biserica din nou la locul ei – mișcarea fusese atât de bruscă și de puternică încât, cum stăteam răsturnat, îi văzusem turla sub picioarele mele – m-am pomenit cocoțat pe o piatră de mormânt înaltă, tremurând de frică, în vreme ce omul îmi mânca pâinea cu lăcomie.

– Ticălosule mic, zise el lingându-se pe buze, ce obraji grași ai!
Cred că erau, într-adevăr, grași, deși la acea vreme eram piper-
nicit pentru vârsta mea și lipsit de vigoare.

– Să fiu al dracului dacă nu i-aș mânca, spuse omul, dând
amenințător din cap. Chiar mă bate gândul s-o fac!

I-am spus cu sinceritate că sper să nu facă una ca asta și m-am
apucat mai strâns de piatra pe care mă așezase, pe de o parte ca să
mă țin de ea și pe de altă parte ca să-mi înăbuș plânsul.

– Ia ascultă aici! Unde e mama ta? mă întrebă el.

– Acolo, domnule, i-am răspuns.

S-a speriat, a luat-o la fugă, dar s-a oprit și s-a uitat peste umăr.

– Acolo, domnule, i-am arătat cu sfială. „Aici zace și Georgiana“.

Era mama mea.

– Oh! oftă el și se întoarse la loc. Și acolo e și taică-tău?

– Da, domnule, și el, „răposat în această parohie“.

– Ha! făcu el gânditor. Și tu unde trăiești – dacă, să zicem, o să
te las în viață, deși încă nu m-am hotărât în această privință?

– La sora mea, domnule – doamna Joe Gargery, soția lui Joe
Gargery, fierarul, domnule.

– Fierar, ei? întrebă el, privind-și piciorul.

După ce s-a uitat urât de câteva ori, când la mine, când la
piciorul lui, s-a apropiat de piatra de mormânt pe care stăteam, m-a
apucat de amândouă brațele și m-a lăsat pe spate cât a putut de mult,
astfel încât ochii lui mă țintuiau de sus, iar ai mei îl priveau nepu-
tincioși.

– Ia ascultă, să zicem că te las în viață. Știi ce e aia o pilă?

– Da, domnule.

– Și știi unde e ținută mâncarea?

– Da, domnule.

După fiecare întrebare, mă lăsa și mai mult pe spate, ca să mă
facă să mă simt și mai neajutorat în fața primejdiei.

– Să-mi aduci o pilă, porunci el, împingându-mă și mai mult. Și
ceva de mâncare, adăugă, împingându-mă iarăși. Ori mi le aduci pe
amândouă, ori îți scot inima și ficății, mă amenință el, dându-mă și
mai mult pe spate.

Eram speriat de moarte și atât de ametețit încât mă țineam de el cu amândouă mâinile.

– Dacă sunteți bun să mă lăsați să mă ridic, domnule, poate că nu mi-ar mai fi atât de rău și aș putea să vă ajut.

Mi-a dat un brânci și m-a răsturnat din nou cu capul în jos, astfel încât biserica părea să stea deasupra giruetei sale. Apoi, m-a luat de mâini și m-a ridicat pe piatră, continuând să mă înspăimânte cu astfel de cuvinte:

– Mâine în zori să-mi aduci pila și mâncarea. Să mi le aduci la vechiul tun de colo. Așa să faci și, dacă vrei să trăiești, să nu scoți vreo vorbă sau să dai de înțeles că te-ai întâlnit cu mine sau cu altul ca mine. Dacă dai greș sau ieși din cuvântul meu în vreun fel, oricât de puțin, o să-ți scot inima și ficiații, o să-i pun în frigare și o să-i mănânc. Să nu crezi că sunt singur. Mai e un tânăr care se ascunde ca și mine și, pe lângă el, eu sunt un înger. Tânărul acela aude ce-ți zic acum. Are un fel ciudat și tainic de a le scoate inima și ficiații băieților ca tine. N-are rost să încerci să te ascunzi de el. Poți să te încui în dulap, să te bagi sub pat, să-ți tragi păturile peste cap sau să te înfășori în ele – când ți-e lumea mai dragă și crezi c-ai scăpat, se furișează până la tine și te spintecă. În clipa de față, îl împiedic cu greu să nu-ți facă vreun rău. Mi-e tare greu să-l țin departe de măruntaiele tale. Ei, ce ai de zis acum?

I-am spus că o să-i aduc pila și orice resturi de mâncare o să găsesc și o să mă întâlnesc cu el lângă tun, în zori.

– Zi „Să mă trăsnească Dumnezeu dacă nu fac așa!“ îmi porunci omul.

Am spus, iar el m-a dat jos.

– Acum, ține minte ce ai făgăduit, adu-ți aminte de tânărul acela și du-te acasă!

– Noa-noapte bună, domnule, am îngăimat eu.

– Taci! mi-o reteză el, uitându-se în jur la întinderea rece și umedă. Aș vrea să fiu o broască sau un țipar!

Zicând acestea, și-a cuprins cu brațele trupul tremurând, de parcă i-ar fi fost teamă să nu se rupă în bucăți, și a pornit schiopătând spre zidul scund al bisericii. În vreme ce mă uitam cum se îndepartează, croindu-și drum printre urzici și printre murii care

acopereau movilele înverzite, a privit în ochii mei tineri, ca și cum s-ar fi ferit de mâinile morților, care ieșeau din morminte cu multă băgare de seamă, ca să-l prindă de gleznă și să-l tragă înăuntru.

Când a ajuns la zidul scund al bisericii, a sărit cu greu peste el, de parcă picioarele i-ar fi fost amortite și înțepenite, apoi s-a întors și s-a uitat din nou la mine. Când l-am văzut, mi-am întors privirea către casă și mi-am luat picioarele la spinare. Numai decît însă, m-am uitat peste umăr și l-am văzut îndreptându-se către râu, strângându-și în continuare trupul cu amândouă brațele și târându-și picioarele oboșite pe bolovanii căzuți din loc în loc în mlaștină, ca pe o cărare croită pentru zilele cu ploii torențiale sau marea puternice.

Când m-am oprit să mă uit după el, mlaștina nu se vedea decît ca o linie orizontală, lungă și neagră. Râul era și el tot o linie orizontală, dar mai îngustă și nu la fel de întunecată. Cerul era doar o înșiruire de linii lungi și roșii de furie, întrețesute cu linii negre și groase. Pe malul râului nu am putut zări decît două lucruri întunecate, care se profilau pe cer ca două linii verticale. Unul dintre acestea era baliza unde întorceau vapoarele, care arăta ca un butoi fără doage în vârful unui par și părea foarte urâtă când o vedeai de aproape, iar celălalt era o spânzurătoare cu niște lanțuri legate de ea, în care atârnamea cândva un pirat. Omul se îndrepta spre această spânzurătoare de parcă ar fi fost piratul sculat din morți și se grăbea într-acolo ca și cum ar fi avut de gând să se lase din nou în ștreang. Această idee m-a înfiorat până în măduva oaselor, iar când am văzut câteva vite ridicând capetele și uitându-se după el, m-am întrebat dacă nu cumva și ele credeau același lucru. L-am căutat cu privirea pe tânărul necruțător, dar nu se vedea nicăieri. Cu toate acestea, eram atât de înspăimântat încât am fugit până acasă fără să mă mai opresc.

Capitolul II

Sora mea, doamna Joe Gargery, era cu peste douăzeci de ani mai mare ca mine și își făcuse o adevărată faimă printre vecini pentru că mă crescuse „ca în palme“. Știam prea bine ce voia să spună cu

aceasta, căci avea o mână mare și grea și nu se sfîia să și-o folosească adesea împotriva soțului ei și a mea; prin urmare, bănuiesc că și Joe Gargery, ca și mine, era la mîna ei.

Sora mea nu era o femeie frumoasă și eram convins că îi forțase cumva mîna lui Joe Gargery ca să o ia de nevastă. Joe era un bărbat chipeș, cu bucle blonde care îi încadrau chipul blînd și cu niște ochi de un albastru atît de deschis încît culoarea lor părea să se contopească cu albeața. Dragul de el era un om liniștit, cumsecade, vesel și deschis, dar cam prostănac – un fel de Hercule, atît ca forță, cît și ca slăbiciuni.

Sora mea, doamna Joe, avea părul și ochii negri și o piele atît de roșie încît uneori mă întrebam dacă nu cumva se freacă pe corp cu răzătoarea în loc să se spele cu săpun. Era înaltă și osoasă și aproape întotdeauna purta un șorț aspru, prins la spate cu două copci, și cu o bavetă pătrată în față, în care erau înfîpte o mulțime de bolduri și ace de cusut. I se părea un lucru lăudabil la adresa ei, dar condamnable la adresa lui Joe, că purta acest șorț atît de mult, deși nu înțelegeam de ce îl poartă sau de ce, dacă tot nu îi place, nu îl scoate aproape niciodată de pe ea.

Fierăria lui Joe se învecina cu casa noastră, care era o casă din lemn, ca multe altele de pe vremea aceea. Când am venit alergînd dinspre cimitir, fierăria era închisă, iar Joe stătea singur în bucătărie. Cum eram frați de suferință, ne făceam adesea confidențe, iar de data aceasta Joe mi-a dezvăluit un secret de îndată ce am ridicat zăvorul, am intrat și m-am uitat la el cum stătea la gura sobei.

– Doamna Joe a ieșit de vreo douăsprezece ori să te caute, Pip, iar acum a ieșit a treisprezecea oară.

– Chiar așa?

– Da, Pip, și, cu atît mai rău pentru tine, l-a luat și pe Gădilici cu ea.

La auzul acestei vești îngrijorătoare, am început să-mi învîrt pe degete singurul nasture de la vestă, privind înspre foc cu mare tristețe. Gădilici era o nuia cu capăt de ceară, lustruită în urma loviturilor date peste trupul meu plăpînd.

– Se tot așeza pe scaun și iar se ridica, zise Joe. Apoi l-a înșfăcat pe Gădilici și a zbughit-o pe ușă. Așa a făcut, mă lămuri el, ațîțînd

focul cu vătraul, printre barele de jos ale grătarului, și uitându-se la el. A zbughit-o pe ușă, Pip.

– A ieșit de mult, Joe? I-am întrebat ca pe unul de seama mea, pentru că întotdeauna îl tratam ca pe un copil mai mare.

– Ei bine, zise Joe uitându-se la ceas, ultima oară a ieșit cam acum cinci minute, Pip. Dar iat-o că vine! Bagă-te după ușă, prietene, și înfășoară-te în ștergar.

I-am urmat sfatul, însă sora mea, doamna Joe, a dat ușa de perete când a intrat și, văzând că se împiedică de ceva, și-a dat imediat seama despre ce era vorba și l-a pus numaidecât pe Gâdilici la treabă. În cele din urmă, m-a aruncat în brațele lui Joe – eram adesea folosit ca proiectil în certurile lor conjugale – iar acesta, bucuros să mă ajute în orice fel, m-a înghesuit în ungherul sobei, ascunzându-mă în spatele coapsei lui puternice.

– Pe unde ai umblat, maimuțoiule? mă întrebă doamna Joe bătând din picior. Zi-mi repede ce ai făcut de m-ai băgat în sperieți și m-ai umplut de nervi, că, dacă nu, te scot din cotlonul ăla chiar dacă ai face cât cincizeci de Pip și te-ar apăra cinci sute de Gargery.

– Am fost la cimitir, i-am răspuns de la locul meu, plângând și frecându-mă la ochi.

– La cimitir! repetă sora mea. Dacă nu eram eu, te-ai fi dus de mult la cimitir și ai fi rămas pe veci acolo. Cine te-a crescut?

– Tu, i-am răspuns.

– Și de ce am făcut-o, mă rog? insistă sora mea.

– Nu știu, m-am smiorcăit eu.

– Nici eu nu știu, zise ea. Dar n-aș mai face-o încă o dată. Cel puțin asta știu precis. Îți spun sincer că n-am mai scos șorțul ăsta de pe mine de când te-ai născut. Nu-i destul de rău că sunt nevastă de fierar (și a unuia cum e Gargery), ca să nu mai trebuiască să-ți fiu și ție mamă?

Gândurile mi-au zburat de la acea întrebare în vreme ce priveam trist către foc. Fugarul cu lanțuri la picior care se târa printre mlaștini, tânărul misterios, pila, mâncarea și cumplitul jurământ care mă obliga să fur din casa unde eram găzduit mi s-au arătat toate în lumina acelor cărbuni amenințători.

– La cimitir, ha? zise doamna Joe punându-l pe Gâdilici la locul lui. Nu-i greu să spuneți că ați fost la cimitir, voi doi (în trecut fie zis, unul dintre noi nu pomenise nimic despre cimitir). Cât de curând, dacă mai stau între voi, o să ajung și eu la cimitir, iar voi o să fiți fericiți fără mine!

Când a văzut-o că se așează să pregătească ceaiul, Joe s-a uitat la mine pe după piciorul său, ca și cum s-ar fi gândit la noi doi și ar fi chibzuit cât de fericiți am fi putut fi într-o împrejurare atât de tristă ca aceea despre care ni se spusese. Apoi, s-a așezat la loc, răsucindu-și pe deget cârlionții blonzi și perciunele din dreapta și urmărind-o pe doamna Joe cu ochii lui albaștri, așa cum făcea întotdeauna în clipele de neliniște.

Sora mea avea un fel aparte de a ne pregăti pâinea cu unt. Mai întâi, ținând pâinea cu mâna stângă, o rupea în bucăți apăsând-o tare de pieptul ei – de unde uneori se desprindea vreun bold sau vreun ac de cusut, care ne ajungea apoi în gură. Pe urmă lua niște unt (nu prea mult) pe vârful cuțitului și, cu o precizie de spițer, îl întindea pe pâine ca pe tencuială, folosind cu multă îndemânare ambele laturi ale cuțitului, ca să îndepărteze de pe margini orice strop de unt. Apoi, ștergea bine cuțitul de bucata de pâine, pe care, în cele din urmă, o tăia în două, dându-i o jumătate lui Joe și una mie.

În împrejurarea de față, deși îmi era foame, nu am îndrăznit să-mi mănânc felia. Mă gândeam că trebuia să am ceva pregătit pentru înspăimântătoarea mea cunoștință și pentru tovarășul său, tânărul acela și mai îngrozitor. Știam că doamna Joe nu făcea niciun fel de risipă în gospodăria ei și că s-ar putea să nu gălesc nimic prin cămară în timpul căutărilor mele tâlhărești. De aceea, m-am hotărât să ascund felia de pâine cu unt pe cracul pantalonilor.

Efortul pe care îl cerea îndeplinirea acestui scop era cumplit, de parcă mi-aș fi pus în minte să mă arunc de pe acoperișul unei case înalte sau să sar într-o apă foarte adâncă, și, fără să vrea, Joe îmi îngreuna și mai mult situația. În tovarășia noastră de frați de suferință și în prietenia sinceră pe care o împărtășeam, aveam obiceiul ca, în timpul gustării de seară, să ne comparăm fiecare mușcătură din pâine, ridicând feliile în liniște, dar cu mândrie, ca să ne lăudăm cu pofta noastră de mâncare. În acea seară, Joe mi-a arătat de câteva ori felia

lui, care se tot micșora, invitându-mă să intru în competiția noastră prietenească obișnuită, însă de fiecare dată m-a găsit cu cana galbenă de ceai pe un genunchi și cu felia de pâine cu unt neatinsă pe celălalt. În cele din urmă, m-am gândit că lucrul pe care mi-l pusesem în minte trebuia făcut, și, date fiind împrejurările, trebuia să-l fac într-un mod care să atragă atenția cât mai puțin. De aceea, am profitat de o clipă în care Joe nu se uita la mine și am băgat pâinea cu unt pe cracul pantalonilor.

Joe era vădit neliniștit de presupusa mea lipsă de poftă de mâncare și mușca gânditor din felia lui, care părea să nu-l mai mulțumească. Plimba fiecare duminică mult timp prin gură, de parcă s-ar fi gândit ce să facă cu el, după care îl dădea pe gât ca pe o doctorie. Când era pe punctul să ia o nouă înghițitură și își lăsase capul într-o parte ca să muște mai bine, privirea i-a căzut asupra mea și a observat că felia mea de pâine cu unt dispăruse. Uimirea și neplăcerea cu care Joe a rămas cu pâinea în aer, holbându-se la mine, erau prea evidente ca să nu fie luate în seamă de sora mea.

– Acum ce mai e? întrebă ea arțăgoasă, punând cana de ceai pe masă.

– Te-am văzut, să știi, bombăni Joe, dând din cap în semn de muștrare la adresa mea. Pip, bătrâne, o să dai de belea! O să ți se lipească pe undeva prin burtă, fiindcă nici n-ai mestecat-o.

– Acum ce mai e? repetă sora mea, pe un ton mai tăios decât înainte.

– Dacă poți să vomți, te-aș sfătui să o faci, Pip, zise Joe înspăimântat. Manierele sunt maniere, dar sănătatea ta e mai importantă.

Între timp, sora mea se enervase de-a binelea, așa că s-a repezit la Joe și, apucându-l de perciuni, l-a dat de câteva ori cu capul de peretele din spatele lui, în timp ce eu stăteam în colțul meu și priveam scena cu vinovăție.

– Acum poate că o să-mi spui ce e, porcule umflat care te holbezi la oameni, zise sora mea gâfâind.

Joe a privit-o neajutorat, apoi a mușcat resemnat din pâine și s-a uitat din nou la mine.

– Știi, Pip, zise Joe solemn, cu ultima bucată de pâine încă în gură, vorbind pe un ton confidențial, de parcă am fi fost singuri, tu

și cu mine vom fi mereu prieteni, iar eu aș fi ultima persoană care să te pârască. Dar să înghiți mâncarea așa, pe nemestecate! adăugă el, trăgându-și scaunul și uitându-se când la podea, când la mine.

– A înghițit pe nemestecate, nu-i așa? strigă soră-mea.

– Știi, bătrâne, își urmă Joe gândul, privindu-mă în continuare, cu dumaticatul încă în gură, fără să o bage în seamă pe doamna Joe, și eu când eram de vârsta ta înghițeam adesea mâncarea pe nemestecate. Când eram copil, eram un mare mâncău, dar n-am văzut pe nimeni care să înfulece ca tine, Pip. Mă mir că până acum nu ți-a rămas mâncarea în gât și n-ai murit.

Sora mea s-a repezit la mine și m-a luat de păr, fără să-mi spună altceva decât cuvintele acelea îngrozitoare: „Vino să te tratez!”

Pe vremea aceea, o bestie de doctor tocmai descoperise că apa de gudron este un medicament foarte bun, iar doamna Joe, crezând că virtuțile sale terapeutice sunt pe măsura gustului său oribil, avea mereu în bufet o sticlă de rezervă. În cele mai bune situații, primeam suficient de mult din acest elixir, considerat a fi un tonic excelent, încât pe urmă miroseam ca un gard proaspăt vopsit. În seara aceea, însă, gravitatea cazului necesita o cană întreagă din acel amestec, care mi-a fost turnat pe gât spre binele meu, în vreme ce doamna Joe mă ținea cu capul sub brațul ei, ca pe o cizmă pe care vrei să o tragi din picior. Joe a scăpat numai cu jumătate de cană, iar pe aceea a fost obligat să o înghită, spre disperarea lui, în vreme ce stătea liniștit și gânditor la gura sobei, „pentru că se arătase arțăgos“. După părerea mea, însă, dacă până acum nu avusese nimic, de acum înainte cu siguranță va fi arțăgos.

Conștiința este un lucru îngrozitor atunci când îl acuză pe un om sau pe un copil; în cazul unui copil, însă, dacă această apăsare tainică se combină cu o altă apăsare tainică pe care o simte pe cracul pantalonilor, este, după cum am simțit pe propria piele, o mare pedeapsă. Sentimentul de vinovăție că urma s-o jefuiesc pe doamna Joe – nu m-am gândit nicio clipă că aveam să-l jefuiesc pe Joe, pentru că nu-mi dăduse niciodată prin cap că acea gospodărie era a lui – se îmbina cu nevoia de a-mi ține mereu o mână pe picior când stăteam, ca să nu-mi cadă pâinea cu unt. Iar dacă mi se dădea ceva de făcut și trebuia să mă mișc prin bucătărie, aproape că înnebuneam. În vreme

ve vântul dinspre mlaștină întetea focul și îl făcea să strălucească, mi se părea că aud de afară vocea omului cu lanțuri la picior, care mă pusese să jur că-i voi păstra taina și care acum urla că nu mai poate și nu mai vrea să flămânzească până a doua zi, ci trebuie să primească numaidecât ceva de mâncare. În alte momente, mă gândeam: Dacă tânărul pe care îl ținea cu greu să nu-și bage mâinile în măruntaiele mele se lăsa în voia firii lui aprige sau greșea ziua și se credea îndreptățit să-mi ia inima și ficatii în seara asta în loc de mâine? Dacă este adevărat că ți se face părul măciucă de frică, atunci al meu cu siguranță așa se făcuse. Dar cine poate ști dacă este sau nu adevărat?

Era Ajunul Crăciunului și, de la șapte la opt, cu ochii pe ceas, a trebuit să amestec cu un făcăleț de aramă în budinca pentru a doua zi. Am încercat să fac asta cu greutatea aceea pe picior și m-am gândit din nou la omul acela și la greutatea *lui* de la picior. Am descoperit că era cu neputință să scot pâinea cu unt pe lângă gleznă, dar, din fericire, am reușit să ies pe furiș din bucătărie și am lăsat acea greutate care mă apăsa pe conștiință în camera mea de la mansardă.

– Ia ascultă, Joe! am spus eu când am terminat de amestecat budinca, în vreme ce mă mai încălzeam un pic lângă sobă înainte de a mă duce la culcare. Acelea erau niște salve de tun?

– Da, zise Joe. A mai scăpat vreun prizonier.

– Și ce înseamnă asta, Joe? l-am întrebat eu.

Doamna Joe, care credea întotdeauna că este de datoria ei să-mi dea explicațiile cuvenite, spuse cu superioritate: „A evadat. A evadat“, dându-mi această lămurire la fel cum îmi dăduse și apa de gudron.

După ce doamna Joe s-a aplecat asupra unei broderii, mi-am lipit buzele de urechea lui Joe și l-am întrebat:

– Ce este un prizonier?

Joe s-a aplecat la urechea mea și mi-a dat un răspuns foarte lung și complicat, din care însă nu am înțeles nimic altceva în afară de cuvântul „Pip“.

– Aseară, după salva de tun de la apus, a evadat un prizonier și au tras focuri de avertisment, zise Joe cu voce tare. Acum se pare că le trag pentru altul.

– Dar cine trage? am întrebat eu.